

Oponentský posudek diplomové práce Barbory Procházkové

Hledání svobody. Reinaldo Arenas a jeho román *Vrátný*

Autorka se v práci věnuje dílu kubánského spisovatele Reinalda Arenase, který se stal širšímu publiku známým autobiografickým románem *Dříve než se setmí* a hlavně jeho filmovým zpracováním z roku 2000. Arenas šokoval syrovými homosexuálními scénami a tvrdou kritikou kubánského režimu.

Barbora Procházková ale zvolila „konzervativnější“ román *Vrátný* a za klíčové téma považuje hledání svobody – jak naznačuje samotný titul práce. Domnívám se, že je příhodná volba, protože svoboda, její různé podoby a hlavně její těžká existence či dokonce neexistence v moderním světě (a to jak v autoritativním režimu v Arenasově vlasti, tak v demokratických Spojených státech, kde se román odehrává) je středobodem Arenasovy tvorby, ale koneckonců i jeho života a smrti.

Sekundární literatura není příliš obsáhlá, doporučovala bych rozsáhlejší teoretickou bibliografii (např. z oblasti teorie románu, postav apod.), která by umožnila hlubší vhled do zkoumaného textu a pevnější zakotvení v literární teorii. Přesto autorka nakládá s prameny i sekundární literaturou náležitým způsobem a umí oboje organicky začlenit do textu.

Diplomová práce je dobře strukturovaná a úvodní pasáže popisující situaci na Kubě a Arenasův život v tomto případě nepovažuji za nadbytečné a zbytečně popisné; myslím si, že osobní zkušenost z Kuby i USA hrají důležitou roli, protože je Arenasova tvorba silně reflektuje.

Jako nejzdařilejší se mi však jeví kapitoly o postavách, struktuře a základních motivech (především prostorových – dům, město, dveře, moře) románu, byť by si některé zasloužily obsáhlejší analýzu; například pasáže o zvířatech jsou zbytečně popisné.

Chybělo mi důkladnější pojednání o protagonistovi románu, Juanovi, který otevírá pomyslné a skutečné dveře postavám ze světa lidí i zvířat a jenž je právě ztělesněním onoho hledání svobody.

Autorka zdařile vykreslila pitoreskní atmosféru románového prostoru a upozornila na přechod od realistického vyobrazení nájemníků a domu k „zázračnému“ světu zvířat. Funguje Juan jako spojovací článek mezi oběma světy a jak autor dosahuje věrohodnosti obou poloh textu? Zajímavá je i Arenasova záliba v karnevalu a hře; vždyť karneval je ideálním prostředím pro hru, neboť za maskou si každý může hrát, že je někým jiným. Pro Arenase je život svým způsobem hrou; je hrou i psaní?

Neopominutelné je i téma ráje, utopického místa (víme, že v hispanoamerické literatuře je přítomno od samotného počátku). Jaká je Arenasova utopie? Existuje vůbec, nebo je to v případě Juana a dalších hrdinů jen chiméra? Je otázkou, zda utopie rovná se zákonitě svoboda. Arenas mluví o svobodě spíše jako o vnitřním pocitu a cíli; postavy tak paradoxně dosáhnou svobody až po zmizení z textu.

Ještě pár slov k jazykové stránce: častý nešvar nadužívání zájmena „svůj“ se bohužel občas objevuje i zde (např. na str. 7, „před svou smrtí, přičemž, v poslední fázi své těžké nemoci“) a narazila jsem na chybné psaní velkých písmen (str.7 latinská Amerika, str. 15 hispánci, str.26 newyorčanech); a dále bych ráda upozornila, že hovoříme o *pentalogii* (ne pentagonii, str.26).

Přes dílčí nedostatky považuji práci za zdařilou, doporučuju ji k obhajobě a navrhuji hodnocení *výborně*.

V Praze, 10.9.2012

Mgr. Dora Poláková PhD.